

TĖVIŠKĖS

AIDAI

Nr 22 (1664) 1989 m. birželio mėn. 13 d.

XXXIV METAI

Melbourne

Paskelbtas Lietuvos valstybinis

suverenitetas

Užsienio informacijos priemonės plačiai praneša apie Lietuvos TSR aukščiausiosios tarybos priimtą nutarimą, kuriuo yra paskelbiamas Lietuvos valstybinis suverenitetas. Aukščiausiosios tarybos deklaracija apie Lietuvos valstybinį suverenitetą buvo priimta drauge su keturių Respublikos Konsitucijos straipsnių pataisomis, įvykusioje vienuoliktojo šaukimo aukščiausiosios tarybos sesijoje. Dokumentai buvo patvirtinti didele balsų dauguma. Prieš deklaraciją dėl valstybinio suvereniteto atkūrimo balsavo tik penki deputatai, tarp jų valstybės saugumo komiteto pirmininkas Eduardas Eismuntas ir „Komunisto“ žurnalo vyriausiasis redaktorius Antanas Viršulis. Trys deputatai nuo balsavimo susilaikė. Aukščiausiosios tarybos priimtoje deklaracijoje skelbiama:

Lietuvių tauta nuo amžių gyvena čia, prie Baltijos jūros. 13-ame amžiuje ji įkūrė savo valstybę, šimtmečiais gynė savo laivę ir nepriklausomybę. 1918-ais metais atkūrė savo valstybingumą, kurį pripažino daugelis pasaulio valstybių o 19-20-ųjų metų sutartimi patvirtino ir Tarybų Rusija, šioje sutartyje visiem laikam atsisakiusi pretenzijų į Lietuvos valstybę ir teritoriją. Nors ši sutartis nederinoma ir dabar, tačiau 1940-ais metais Vokietijos-TSRS 1939-ųjų metų pakto ir papildomų slapųjų protokolų pagrindu suvereni Lietuvos valstybė buvo prievarta neteisėtai prijungta prie Tarybų Sąjungos ir prarado politinį bei kultūrinį savarankiškumą. TSRS vyriausybė ir šiandien ignoruoja net respublikos ekonominio savarankiškumo siekius.

Lietuvos TSR aukščiausioji taryba, mato išeitį iš esamos padėties tik atgaunant valstybinį suverenitetą, kuris yra jau šiandien išryškėjęs lietuvių tautos siekis ir neatimama tautų teisė, įgyvendinama tik laisvo apsisprendimo sąlygomis. Lietuvos TSR aukščiausioji taryba skelbia, kad nuo šios dienos, priėmus Lietuvos TSR Konstitucijos 70-ojo straipsnio pataisą, Lietuvos TSR galioja tik jos aukščiausioje taryboje priimti arba patvirtinti įstatymai. Ateities santykiai su TSRS ir kitomis valstybėmis turi būti nustatyti tik tarpvalstybinėmis sutartimis. Šie Lietuvos žmonių siekliai nėra nukreipti prieš tautų teises ir jų teisėtus interesus.

Kaip praneša spaudos agentūros, aukščiausiajai tarybai posėdžiaujant, prie jos rūmų

Vilniuje buvo susirinkę daug žmonių su vėliavomis ir gėlėmis. Po posėdžio išėjus respublikos vadovam, o ypač sąjūdžio lyderiam, žmonės pradėjo skanduoti: Ačiu, Lietuva, sąjūdis. Be respublikos ir kompartijos vadovų, prie rūmų buvo sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis ir Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas Vytautas Bieliauskas, dalyvavęs tarybos sesijoje svečio teisėmis. Vytautas Landsbergis trumpu žodžiu kreipėsi į susirinkusiuosius. Jis kalbėjo:-

„Mieili žmonės, jūs visi, kurie čia esate ir mes visi tik maža Lietuvos dalelė, bet tikrai ji visa džiaugiasi šiandien. Tai, kas šiandien vyksta, jaučia ir mūsų mirusieji ir mūsų kankiniai, jaučia ir toli nuo čia esantys mūsų broliai ir seserys. Tebus šita diena šventa ilgai. Mes atėjome į ją visi kartu. Apsikabinkime, tarkime ačiū vieni kitiems.“

Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas Vytautas Bieliauskas taip pat kreipėsi į susirinkusius žmones. Jis kalbėjo:- „Tai yra didelė, istorinė diena. Sąjūdžio spalio mėnesį pradėtasis žygis jau duoda savo vaisius. Ir aš antrą kartą turiu garbę dalyvauti vėl šitame istoriniame įvykyje. Lietuva laisvinasi. Lietuva bus laisva“.

Užsienio informacijos priemonės atkriepia dėmesį, kad Lietuvos aukščiausiosios tarybos vienuoliktojo šaukimo sesija, įvyko po šešių mėnesių nuo to laiko, kai Lietuvos deputatai nesiryžo priimti net gerokai švelnesnių Konstitucijos pataisų. Dabar jie drąsiai priėmė daug radikalesnes pataisas, kurios jau nuo vakar pradėjo galioti. Lietuvoje priimti įstatymai turės viršenybę prieš Sovietų Sąjungos įstatymus, kas drauge suteiks Lietuvos įstatymų leidėjams teisę vetuoti Kremliaus nutarimus.

(Nukelta į 3 psl.)

Arkivyskupas Reinys išteisintas

Aukščiausias sovietinis okupuotos Lietuvos teismas, peržiūrėjęs bylą, ją nutraukė ir 1947 metais nuteistą reabilitavo.

Oficialiai pripažįstama, kad arkiv. M. Reinys buvo suimtas be pagrindo net pagal sovietinius įstatymus. Jis buvo kalinamas sovietiniame Vladimiro kalėjime, kuriame ir mirė 1953m. lapkričio 8d. kaip taurus Lietuvos kankinys.

A.a. arkivyskupas MEČISLOVAS REINYS, nukankintas Vladimiro kalėjime

Lietuvoje įsikūrė spaudos leidėjų sąjunga

Užsienio spaudos agentūros praneša, kad Lietuvoje įsikūrė spaudos leidėjų sąjunga. Vienas esminių jos užsibrėžtų uždavinių, pažymi agentūros, yra rūpintis, kad būtų panaikinta spaudos cenzūra ir būtų pilnai atkurta spaudos laisvė, kurią užtikrina Lietuvos TSR Konstitucija. Užsienio agentūros informuoja, kad savo sąjungą spaudos leidėjai įkūrė Vilniuje įvykusiame susirinkime, kuris buvo surengtas minint lietuviškosios spaudos draudimo panaikinimo 85-ąsias metines. Užsienio agentūros primena, kad Rusijos carų valdžia ištisą keturiasdešimtmetį buvo uždraudusi lietuvišką spaudą lotyniškais raidėmis. Lietuvoje dabar įsikūrusi spaudos leidėjų sąjunga taip pat rūpinsis, kad Lietuvoje gaminamas spaudai skiriamas popierius galėtų eksportuojamas tik tuomet kai bus patenkinti vidaus spaudos poreikiai. Knygų leidybai Lietuvoje naujai įsikūrusi sąjunga numato sudaryti sutartis su užsienio kraštų leidyklomis. Pagaliau, Lietuvoje įsikūrusi spaudos leidėjų sąjunga, rašo agentūros, rūpinsis, kad būtų puoselėjama lietuvių kalba ir tautinė kultūra. **Ans**

Lietuvos persitvarkymui gresia pavojus

Užsienio spaudos agentūros praneša, kad Lietuvos Persitvarkymo sąjūdis yra pasiuntęs pareiškimą TSRS aukščiausiosios tarybos prezidiumui dėl jo priimto įsako pagal kurį buvo papildytas įstatymas apie valstybinius nusikaltimus. Pertvarkai gresia pavojus, pažymima Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio pareiškime aukščiausiajai tarybai. Atėjus metui, kad socializmas yra pasirodęs pasireikšti naujais pavidalais, stagnacijos jėgos, daug kur patyruos pralaimėjimų rinkimuose, telkiasi sugrąžinti viską atgal. Stabdoma ekonomikos pertvarka, blokuojamos socialinės reformos, užkertami demokratizacijos keliai. Tai ypač ryškiai demonstruoja šių metų balandžio 8 dieną priimtas, visuomenės nesvartytas TSRS aukščiausiosios tarybos prezidiumo įsakas dėl įstatymo apie valstybinius nusikaltimus papildymo. Jame praėjusių laikų stiliumi, toliau pažymima Persitvarkymo sąjūdžio pareiškime, esamoji valdžia sutapatinama su socialistine valstybe. Įsako pasirodymas sutampa su tragiškais įvykiais Gruzijoje. Kelia nerimą, kad įsakas gali būti panaudotas politiniam spaudimui prieš demokratiškus permainų šalininkus. Pertvarka pergyvena jau ne vieną tokį sukrėtimą, padarytą prisidengus teisinės valstybės kūrimo šydu. Esame įsitikinę, pažymi pareiškime Lietuvos Persitvarkymo sąjūdis, kad destruktivūs įstatymai nesutrukdys pertvarkos Lietuvoje. Lietuvos aukščiausioji taryba, rašo Sąjūdis, tokių įstatymų neturėtų priimti.

Dėl techniškių kliūčių užrašas po paveikslu pirmame puslapyje „T. aidai“ Nr. 21 prapuolė. Užrašas turėjo būti:- Vysk. Paulius Baltakis Londone tarp lietuviško jaunimo. Už klaidą atsiprašau gerb. skaitytojus. Redaktorius

Lietuvių karinės spaudos šaknys

„Kario“ žurnalo 70 m. sukakties proga

Brooklyne leidžiamo „Kario“ žurnalo redaktorius rašyt. Balys Raugas laiškeliu priminė šių eilučių autoriui kad „Karys“ gegužės 22d. švenčia savo 70 metų sukaktį ir paprašė apie tai painformuoti skaitytojus. Tai buvo proga paieškoti lietuvių karinės spaudos „šaknų“, nes toki dalykai dabar madoje. O jų reikia ieškoti ne pačioje Lietuvoje, bet išeivijoje. Mūsų karinės spaudos pradžia reikią risti su Amerikos lietuvių karinėmis draugijomis, kurių pirmoji įsisteigė 1884 m. Waterburyje, taigi prieš 105 metus. Tai buvo „Kasciūškos draugija“. Netrukus tokių draugijų atsirado ir daugiau įvairiose lietuvių kolonijose. Iš pradžių veikta kartu su lenkais, vėliau nuo jų atsiskirta. Apie karines draugijas dr. J. Sliupas „Lietuviškame balse“ (Nr. 21. 1988) rašė, kad „mūsų broliai, tankiausiai no waisko pabėgę, bandė apsirengti kareiviskais rubais, mokinosi musztros ir ant ulyčiu po mėtus parodavo ir paroduoja lyg kurkinai sparnais brėždami. Taip pat jie kieszėnėje spyga rodo“. Ypač draugijų steigimą skatino 1893 m. Kražių skerdyne. Pagal ano meto spaudą, „tos kariškos organizacijos, persikelus tinkamu laiku Europon, turėjo kariauti dėl Lietuvos nepriklausomybės“.

„Vienybėje lietuvininkų“ (Nr. 12. 1984) buvo atspausdintas pirmasis karinis statutas, netrukus išleistas atskiru leidinėliu. Turime jį savo archyve. Tai „Knigelė dėl Lietuviškų kareivių Amerikoje“. Parasž Lietuvos kareivis. Išleista Plymouth, Pa., Juozo Paukščio, 1894 m. Mažo maldaknygės formato. Tai buvo didelis lietuvis patriotas, dejas, 1915 m. dviejų lietuvių tautybės plėšikų nužudytas.

Tokių būdu „Knygelė“, rodosi, yra pirmasis lietuvių Karinis leidinys. Joje pateiktas skyrelis „Mokinimas Lietuviškos kariuomenės“. Tai pirmasis karinis statutas. Kun. Zebris mėgino „kalti“ ir pirmuosius karinius - rikiuotės terminus: lygtis: Kojas taisyti“ Nugarą: Rankas nuleist: Rankas įsispręst, Kairėn grįžk: Aplink - grįžk: Nu-rimt: Dvailyt: Eilion: Leidinėlį pabaigoje atspausdintos ir 6 karinės dainos. Stai ištraukėlė iš jų vienos: „Eik, eik kariaunėje (Į svodbę kruviną), Marsz lietuviszki kareiviai (Prikelti motiną“. Pirmasis mums žinomas karinis apmokymas buvo Mahanoy City 1889.IX.21, taigi prieš 100 metų. Kiek tų karievių buvo, sunku pasakyti, bet žinoma, kad 1891, šventinant Plymoutho lietuvių bažnyčią, iškilmėse dalyvavo apie 1500 kareivių, tačiau gal pusė jų buvo nelietuviai.

„Lietuvos kareiviai“ turėjo labai puošnią uniformą, apie kurią „Liet. balse“ buvo rašoma, kad „visa

aptaisa paimnuo čėsų Lietuvos karalius Vytauto. Kepurė (Salmas) žalvarinė. Ant krutinės ir šalmo žirgvaikis (Vytiš). Ilgi čebatai ligi keliu su pentiniais. Kareiviai turės karabinus, perdėtinei kardus ir baltas vuodegas ant šalmo...“ Kai kurios draugijos turėjo savo orkestrus. Nariai rikiuotės būdu dalyvaudavo iškilmėse, paraduose, eidavo sargyba prie Kristaus kapo Velykų metu ir pan. Pokario metais atvykę į JAV-bes lietuviai kai kuriuose kolonijose dar radosimėtų draugijų skurdžias liekanas.

Atkasant „Kario“ šaknis, reikia pasakyti, kad tai nebuvo pats pirmasis karinis periodinis leidinys. 1917.VII.13 Rygoje (tada pafrontėje) pasirodė „Laivas žodis“. Ji išleido XII rusų armijos Lietuvių komitetas. Leidinėlis 8 puslapių, 29x42 cm formato. Tiržas - 1000 egz. Kryptis „socialistiška“, bet patriotinė. Tačiau išleidis 8 numerius, vokiečiai užėmė Rygą, komitetas įsikūrė Valkoje ir čia leido „Karpilkomo žinias“. Bet 1917.XI.14, tuojau po bolševikų perversmo, „Laisvas žodis“ vėl atgijo. Jo tikslas buvo apjunti ir informuoti Rusijos armijoje tarnaujančius lietuvius karius. LZ propagavo Lietuvos kariuomenės reikalingumą, stengėsi apjunti lietuvius. Išleidis 18 numerių, sustoje ėjęs 1918.II.13. Jį pakeitė „Kareivis socialistas“, kuris, dejas, tarnavo jau bolševikų partijai. Išleidis 4 numerius, bolševikams panaikinus lietuvių batalijonus, laikraštis sustoje.

Lietuvos teritorijoje pirmasis lietuvių karinis laikraštis pradėtas leisti Kaune - „Kariškių žodis“. Leido Krašto apsaugos m-jos Literatūros skyrius. Pasirodė 1919.V.22., taigi lygiai prieš 70 metų Jis išėjo tada, kai vyko kovos dėl Lietuvos laisvės. Pirmieji kūrėjai redaktoriai ir žymesnieji bendradarbiai buvo kariškiai: Petras Ruseckas, Vyt. Steponaitis, Jonas Raulinaitis, Svilas, Kaunas. Natkevičius, V. Gustainis, St. Butkus, A. Majus, Arėjas Vitkauskas ir kiti. Lietuviams atgavus Vilnių, KZ buvo čia perkeltas, 1920.X.2 pradėtas spausdinti J. Zavadskio spaustuveje. Buvo surinktas ir Nr. 3, bet lenkams užėmus Vilnių, KZ vėl grįžo į Kauną ir 1920.X.18 buvo išleistas pakeistu „Kario“ vardu. Ištiesų tai buvo tas pats laikraštis, natūrali KZ tąsa, išlaikiusi ir jo eilinę numeraciją.

Ir taip „Karys“ visus 21 metus energingai žygiavo per Lietuvos žemę, kartu su atgimusios Lietuvos pulkais, išeidamas kas savaitę. Jo reikšmė mūsų tautai gražiai išreiškė keturioliktasis ir paskutinis nepriklausomybės metais „Kario“ redaktorius kpt. Simas Urbanavičius, minint „Kario“ 20

BRONIUS KVIKLYS Mūsų specialus bendradarbis Cikagoje

metų sukaktį, pažymėdamas, kad laikraštis atliko labai didelį uždavinį, lankydamas Lietuvos karius laisvės kovų metų, stiprindamas jų karinę dvasią: „jeigu prieš 20 m., dar tik kūdikis būdamas, šis laikraštis buvo laukiamas svečias mūsų veikiančios kariuomenės frontuose, štabuose, apkasuose ir lauko sragybose, tai šiandien jis mielai laukiamas lietuvių sodiečio, darbininko ar inteligento namuose“. Ir tikrai, „Karys“ išaugęs puslapių skaičiumi, techniškai patobulėjęs pradėjęs spausdinti daline giliaspaušės technika, tapo vienas puošniausių ano meto žurnalų, mėgiamas ne tik karių, bet ypatingai moksleivių. Tokiu būdu jis atliko ir didelį karinio bei patriotinio auklėjimo darbą. 1940 m. jo tiražas 33,000.

1940.VII.5 „Karys“ buvo okupantų sustabdytas. Jo vietoje trumpą laiką buvo leidžiama „Karių tiesa“. Bet 1941.XII.23 - 1944.VII jis vėl buvo leidžiamas Vilniuje, to paties kpt. S. Urbonavičiaus redaguojamas. Buvo skiriamas lietuvių daliniams fronte. 1944-1945 m. Vokietijoje dar buvo vėl neperiodiškai leidžiamas. 1950 m. vėl atkurtas JAV-bėse, Brooklyne ir nuo to laiko periodiškai (kas mėnesi) leidžiamas, spausdinamas Liet. Pranciškonų spaustuveje. Dabartinis „Karys“ lietuvių karių veteranų žurnalas. Gražiai ir įdomiai buvo S. Urbono, D. Peniko, Z. Raulinaičio ir dabar Balio Raugo redaguojamas. Per eilę metų „Karys“ yra pateikęs daug įdomių žinių iš Lietuvos istorijos, karinės istorijos, straipsnių kariniais klausimais, žinių apie įvairių valstybių kariuomenę. Skaitytojams jis maloniai primena Lietuvą ir stiprina išeivijos lietuvių dvasią. Sukakties proga „Kariui“ linkėtina ir toliau dar ilgus metus tęsti Lietuvos kariuomenės tradicijas.

„Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“

Vakarūs yra pasiekęs „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ 81-mas numeris. „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ 81-mero viršelyje yra pažymėta, kad „numeris skiriamas Jo Ekscelencijai Vyskupui Julijonui Steponavičiui, už ištikimybę Bažnyčiai 28 metus nešusiam tremtinio dalią“. Stai pagrindinės „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ 81-mero numerio antraštės: Persitvarkymas, Sąjūdis ir Bažnyčia; Sveikiname ir dekojame; Sugrįžimo į Vilniaus Katedrą iškilmės; Reabilituotas a.a. vyskupas Mečislovas Reiny; Jaunimo organizacijos; pareiškimai ir protestai; žinios ir vyskupijų. 81-mas „Kronikos“ numeris Lietuvoje išėjo šių metų kovo 19-tąja t.y. tą dieną, kai suėjo lygiai 17-ka metų nuo pirmojo numerio pasirodymo.

„Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ 81-mas numeris turi iš viso 20 mašinarščio puslapių

LIC

Published by Dr. Pranas Dauknyš
18 Henry St., Kensington 3031
President of the Lithuanian
Catholic Federation

IVYKIAI

Kinijos sostinėje Bejing (Pekine) armija birželio 4d. puolė demonstruojančius studentus ir darbininkus, reikalaujančius demokratijos. Spaudos pranešimais apie 7,500 liko nušauti ar tankų bei karo vežimų sutraiškinti, apie 60,000 sužeistų. Tokiu žiauriu komunistinės armijos prasiveržimu sukėlė pasipiktinimą visame pasaulyje.

Irano revoliucinis lyderis Khomeini, 86m. amžiaus, mirė birželio 4d. Jo brutaliai režimui nepritariančius apie 40,000 nusiuntė į mirtį, kovojant su Iraku neteko apie pusę milijono žuvusių iraniečių. Tai tironas, kuris savo vardą įsirašė pralieto kraujo jūroje. Nežiūrint jo žudynių, Australijos generalinis gubernatorius Hayden dėl Khomeini mirties nusiuntė Irano prezidentui užuojautą.

Jeruzalė. 30 žydų kolonistų okupuotame vakarų Jordane gegužės 29d. nušovė mergaitę arabų 16 metų amžiaus, sudegino arabų namus, kur ji gyveno, sušaudė arabų vandens tankus, išdaužė jų langus, padegė sodus, daržovių laukus.

Londonas. Tarptautinė Amnestija kaltina Izraelį pažeidžiant žmogaus teises arabų okupuotose teritorijose. Gegužės 31d. Izraelio reaktyviniai lėktuvai vėl bombardavo Palestinijos išlaisivinimo Organizacijos bazes Libane, žuvo 6 žmonės, 45 sužeisti. Izraelis be teismo kalėjimuose laiko virš 5,000 arabų. Reuterio žiniomis, per paskutinius pusantrų metų Izraelio kareiviai nušovė bent 501 arabą, tuo tarpu žuvo 20 žydų.

Amerikos prezidentas Bush, atvykęs į Europą dalyvauti NATO viršūnių konferencijoje Bruselyje dėl ginklų sumažinimo Europoje, lankėsi Vokietijoje, Anglijoje. Jis pareiškė, kad Europa yra viena, kad rusai nugriautų Berlyno sieną ir visoje Europoje būtų pravesti laisvi demokratiško apsisprendimo rinkimai.

Sydnejus. Didžiųjų sunkvežimių šoferiai iš Sydney į Melbourną Hume keliu lenktyniauja, sudarydami pavojų automobilistams. Dabar NSW ir Viktorijos valdžios projektuoja, kad tokie sunkvežimiai turėtų kompiuterio takografo sistemą, kuri registruoja ir ant popierio įrašo važiavimo greitį.

Hobartas. Profesinių sąjungų kai kurie vadovai kritikuoja Tasmanijos Darbo partijos vadą Field, kuris su nepriklausomais „žaliaisiais“ pasirašė sutartį uždrausti miškų kirtimą. Dėl Tokios sutarties nebetektų darbo apie 6,000 darbininkų ir lėtpjūvės turėtų užsidaryti, o Tasmanijas prarastų metinių pajamų \$260 milijonų, nebetekus miško pramonės. Tik gaila, kad tie „žalieji“ niekur nenori dirbti. Tinkamas vietas apsodinti miškų daigais, tai būtų jiems produktingas ir naudingas darbas.

Australijoje su žiemos pradžia birželio 1d. atvėsus orui apsnigo aukštesnieji kalnai. Nuo Melbourno artimiausias Baw Baw kalnas jau buvo padengtas 25 cm. sniego sluogsnium. Slidininkai džiaugiasi, kad tai gero žiemos sezono ankstyva pradžia.

Popiežius Jonas Paulius II birželio 1d. pradėjo 10 dienų vizitą Skandinavijos kraštuose, lanko Norvegiją, Islandiją, Suomiją, Svediją, Daniją, kurioje tik pusė nuošimčio katalikų. Tie visi kraštai-protestantų-liuteronų. Visiem tiem penkiem kraštam Popiežiaus pro-nuncijus-Vatikano oficialus atstovas reziduoja Danijos sostinėje Kopenhagoje.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$25. Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris 50c. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Birželis - pagarba meilei

Birželio mėnuo mums yra ypatingas ne tik savo grožiu, kad prede da augti, bręsti įvairūs vaisiai, javai dirvusoe. Ypatingas ir tuo, kad ypatingu būdu minime Kristų visada esantį su mimis: Kristaus Kūno ir kraujo, jo Svenčiausios Širdies šventes. Yra Kristaus žodžiai, kad nėra didesnės meilės kaip už ką nors atiduoti savo gyvybę. Šie žodžiai pasakyti ir skirti žmonėms ir yra žmonių, kuriems tinka šie žodžiai: už ką nors atiduoti savo gyvybę. Šiuos žodžius mąstant man prisimena tie Lietuvos vyrai savanoriai, kurie 1918-1920 kare yra mirę, sakome - už tėvynę, gi tikrumoje už savo tautą, už mus. Galime prisiminti ne dažnai pasitaikantį kitokį faktą, kai motina gimdanti savo kūdikį turi pasirinkti arba leisti nužudyti jos kūdikį, arba pati mirti. Tokiu atveju, kai motina pasirenka mirti pati, kad galėtų gimti gyvas jos kūdikis, taip pat parodo didžiausią meilės laipsnį. Arba atvejus, kai žmogus šoka į degantį namą, kad išgelbėjus ten pasilikusį ir negalinti išsibėgti asmenį. Ne labai senai žuvo du lietuviai broliai kunigai besimaudant ežere viena ištiko širdies priepuolis ir buvo beskeštąs. Antrasis šoko gelbėti savo brolių ir sūsikabine abu nuskendo, prigėrė. Arba prisiminkime misijose žuvusius, kad mokė žmones kaip

Vyskupas Vincentas Brizgys.

per Kristų išgelbėto savo sielą. Kristaus meilė mums yra didesnė už šiuos paminėtus ir kitus panašius faktus. Didesnė yra tuo, kad ir po mirties už mus, po prisikėlimo iš mirusių, po užžengimo į dangų Kristus pasiliko su mumis ne tik nematomu Dievo buvimu, bet matomu būdu Eucharistijoje. Šis pasilikimo būdas-duonos išvaizdoje yra toks paprastas, žmonių akimis ir protams, kad ne visi tiki Kristų esant su mumis. Kristus tokiu būdu yra mūsų tarpe iš meilės mums. Nuo pat krikščionybės pradžios daug jaunų asmenų, iš meilės Kristui ir žmonėms, pasirenka vadinamą dvasinį pašaukimą: kunigyste, arba įvairiais kitais būdais, iš ko išsivystė tai, kas šiandien yra vienuolių bendruomenės. Iš meilės Kristui ir žmonėms šie visi įvairiais būdais pašvenčia savo gyvenimą Kristaus garbei ir žmonių gėriui. Jeigu ne Kristus su mumis Eucharistijoje, jie tokio gyvenimo nepasirinktų, arba pabandę ilgai netesėtų. Tai patvirtina faktai. Kuriam pritrūksta meilės Kristui, tie net jau pasirinktą dvasinio gyvenimo kelią nutraukia. Ne vien kunigai, vienuolių bendruomenių nariai, bet ir pasauliečiai, kurie pakankamai

artimai bendrauja su Kristum esančiu mūsų tarpe, ištikimai ištesa jų pasirinktą gyvenimo kelią. Reikia pasakyti, kad dvasinio gyvenimo bendruomenėse gyvenimą pasitarimais ir sutarimais. Daug klausimų, reikalų svarsto visa bendruomenė, kitus svarsto bendruomenės narių išrinktieji vyresnieji su savo patarėjais. Taip sutartinai gyvenančių bendruomenių pasišventimo ir darbo vaisiai yra tokie, kad pasauliečiai gali jais tik pasinaudoti, bet nepajėgia tai pasekti. Šia Kristaus meile gyvenančių kelias yra pavyzdys visiems žmonėms: šeimoms, organizacijoms, visuomenei. Visur reikia gyventi tarpusavia meile, vieni kitiems pagarba, taikiu sutarimu. Ir pasauliečiams gyventi tuo lengiau juo daugiau meilės su mumis esančiam Kristui. Stoka vieni kitiems meilės, pagarbos, ginčai, nesutarimai yra priešingi Kristaus duotam pavyzdžiui ir jo žodžiams: Mylekite vieni kitus, kaip aš jums mylėjau, kaip Kristus myli mus ir dabar būdamas su mumis paprastos duonos-Eucharistijos priedangoje. Kaip kitaip vyktų daugybė visokių pasitarimų, svarstymų, jeigu jie būtų pradėdami nors trumpu susitelkimu mūsų tarpe esančio Kristaus akyvaizdoje. Kokis būtų visų šeimų gyvenimas, jeigu visur būtų pakankamai artimo bendravimo su Kristum esančiu su mumis.

Paskelbtas Lietuvos valstybinis suverenitetas

(Atkelta iš 1 psl.)

Spaudos agentūros šia proga primena, kad praėjusių metų lapkričio mėnesį, taip pat ir Estijos aukščiausiaji taryba buvo paskelbusi respublikos suverenitetą ir Konstitucijos pataisas. Tuo metu Gorbačiovas buvo pasmerkęs estų deklaraciją, aptardamas ją kaip klaidingą ir pažeidžiančią Sovietų Sąjungos Konstituciją. Spaudos agentūrų žiniomis, Estijos ir Lietuvos įstatymų leidėjai dabar svarstė savo valiutos spausdinimo klausimą.

70-o Konstitucijos straipsnio pataisa yra tokia: Lietuvos TSR galioja tik jos aukščiausiosios tarybos arba referendumu priimti įstatymai. TSRS įstatymai ir TSRS valstybinės valdžios ir valdymo organų teisiniai aktai Lietuvos TSR teritorijoje galioje tik Lietuvos TSR aukščiausiajai tarybai juos patvirtinus ir Iregistravus nustatyta tvarka. Jų galiojimas gali būti apribotas ar sustabdytas Lietuvos TSR aukščiausiosios tarybos nutarimu.

Kaip pavyzdį, kad Konstitucijos keturių straipsnių pataisos Lietuvoje jau įsigaliojo, spaudos agentūros pateikia Lietuvos aukščiausiosios tarybos priimtą nutarimą laikyti negaliojančiu TSRS aukščiausiosios tarybos įsaką, pagal kurį Sovietų Sąjungoje yra dvigubai padidinamas automobilių savininkų mokesčiai, pinigus paskiriant automobilių keliam Sovietų Sąjungoje statyti. Šis įsakas Lietuvoje negalioja ir dėl to automobilių svaininkai Lietuvoje, mokės seno, nepadidinto dydžio mokesčius.

Spaudos agentūros, galop, informuoja, kad taip pat ir Latvijos aukščiausiaji taryba numatanti artimiausiu laiku patvirtinti naujus įstatymus dėl ekonominio suvereniteto.

Lietuvių Radio Tarnyba Vatikane

Vakarų spaudos agentūros ir laikraščiai plačiai praneša apie Taline praėjusį savaitgalį įvykusį trijų Pabaltijo kraštų liaudies judėjimų atstovų suvažiavimą ir jo metu priimtus svarbius nutarimus. Spauda atkreipia dėmesį, jog tai buvo pirmas tokio plataus masto už veiksmingas reformas kovojančių pabaltiečių sąjūdžių atstovų susitikimas, kuriame buvo nustatytos konkrečios gairės suderintai bendrai veiklai už Lietuvos, Latvijos ir Estijos teisių atstatymą. Spaudos agentūros ir laikraščiai praneša apie suvažiavimo metu priimtas rezoliucijas, pastebėdami, kad svarbiausios jų liečia Pabaltijo kraštų autonomijos teisių įgyvendinimą įvairiose gyvenimo srityse. Ypatingu būdu yra pabrėžiamas politinio ir ekonominio suverenumo reikalavimas. Politinėje plotmėje, lietuvių, latvių ir estų liaudies sąjūdžiai, tarp kita ko, reikalauja, kad respublikom būtų suteikta teisė savarankiškai nustatyti savo užsienio politiką. Taip pat reikalaujama atitinkamo įstatymo, pagal kurį jau nuo ateinančių metų pradžios trim Pabaltijo respublikom būtų sudarytos juridinės sąlygos savarankiškai tvarkyti ekonominiuose reikaluose. Kaip pastebi spauda, svarbi yra taip pat ta rezoliucija, kuria reikalaujama sukurti tarptautinį tribunolą, panašų į pokario metais Niurberge sudarytą, kuriam būtų pavesta ištirti trijuose Pabaltijo kraštuose Stalino valdymo metais įvykdytus nusikaltimus, visų pirma masines pabaltiečių deportacijas, kurias rezoliucijos autoriai aptaria kaip Pabaltijo tautų genocidą. Užsienio spauda atkreipia ypatingą dėmesį į Taline įvykusio suvažiavimo dalyvių kreipimąsi į Helsinkio konferencijos baigiamąjį aktą pasirašiusias valstybes ir Jungtinių

Talinas

Tautų organizacijos sekretorių, kviečiant pasirūpinti, kad Pabaltijo tautom būtų konkrečiai užtikrinta laisvo apsisprendimo teisė. Dar kitame suvažiavimo dalyvių priimtame dokumente reikalaujama, kad 1939-ais metais Sovietų Rusijos ir nacių Vokietijos pasirašytasis slaptas susitarimas, liečiantis Pabaltijo kraštus, būtų paskelbtas nebagaliojančiu. Dokumente atkreipiamas dėmesys, kad šio susitarimo pagrindu į trijų Pabaltijo kraštų teritorijas buvo įvesta okupacinė sovietų kariuomenė. Pabaltijo liaudies sąjūdžių delegatai Taline pavedė pabaltiečiam deputatam TSRS deputatų kongrese jau nuo pirmosios kongresos sesijos Maskvoje iškelti konkrečius pabaltiečių reikalavimus, kurių vienas liečia TSRS Konstitucijos straipsnių tautybių klausimais pakeitimą. Pabaltijo liaudies sąjūdžiai nusprendė reguliariai rengti savo atstovų susitikimus ir nutarė, kad ateinančios suvažiavimas įvyks Rygoje 1990-ais metais gegužės mėnesį. Talino susitikime, praėjusį savaitgalį, dalyvavo iš viso apie tris šimtus Estijos ir Latvijos liaudies frontų ir Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio delegatų, atstovaujančių, kaip pastebi spauda, įvairiom politinėm pakraipom. Daugelio delegatų kalbose, rašo spauda, buvo dažnai linksniuojami žodžiai „okupacija“ ir „nepriklausomybė“. Lietuvos Persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, tarp kita ko, spaudos konferencijoje pažymėjo, kad apie 60 naujai išrinktų pabaltiečių liaudies deputatų sudarė savo frakciją, kuri TSRS liaudies deputatų kongrese numato veikti kaip pirma nepriklausoma deputatų grupė Sovietų Sąjungoje. Ši frakcija,

pridūrė Landsbergis, pirmiausiai rūpintis, kad TSRS liaudies deputatų kongrese būtų išvengta neteisingų balsavimų, pažeidžiančių Pabaltijo respublikų interesus. Lietuvos, Latvijos ir Estijos likimas, pažymėjo Landsbergis, negali būti nuspręstas daugumos deputatų, neturinčių nieko bendra su mūsų kraštų problemomis. LRTV

„Pabaltijo valstybės laimi aneksijos peržiūrėjimą“

Reuterio tarptautinės žinių agentūros pranešimą iš Maskvos plačiai paminėjo Australijos dienraščiai birželio 3d. laidoje savo stambiomis antraštėmis, skelbdami pabaltiečių deputatų laimėjamą Sovietų kongrese Maskvoje. Sovietų prezidentas Gorbačiovas sutiko sudaryti komisiją, kaip Maskva per prievartą pagrobė nepriklausomas Pabaltijo valstybes pagal Molotovo-Ribbentropo paktą ir slaptus dokumentus 1939m. Tuo paktu Stalino Rusija ir nacių Vokietija pasidalino įtakos zonomis ir Maskva aneksavo nepriklausomas

Pabaltijo valstybes. „Tai didelis žingsnis į priekį šiuos įvykus iškeliant Sovietų Sąjungai ir visam pasauliui“ - pareiškė Maskvos kongrese Lietuvos deputatas Nikolai Medvedevas. Estijos deputatas Igor Gryazin balsiai perskaitė Maskvos kongrese Molotovo-Ribbentropo pakto slaptuosius dokumentus. Rusų istorikas Roy Medvedev Kongrese pareiškė, kad visuomet buvo teigiama jog trys Pabaltijo valstybės savanoriškai prisijungė prie Sovietų Sąjungos, bet tai netiesa. Šią žinią Melbourne „The Age“ skelbia stambia antrašte: „Stalino pakto ištyrimas yra Pabaltiečių triumfas.“

Ši Pabaltijo žemėlapis paskelbė „The Australian“ VI.3 be Lietuvos sostinės Vilniaus ir Rytrūsiai užrašyti Lenkijai. Melbourne Lietuvių Bendruomenės Valdyba tuoju pat nusiuntė dienraščiui protestą ir pridėjo teisingą žemėlapi su Lietuvos sostine Vilniumi.

Peržiūrėjimas Pabaltijo okupacijos klausimo

Mums didelė naujiena: Gorbačiovas sutiko, ir diputatų kongresas nebalsuodamas pritarė, kad Pabaltijo valstybių okupacijos ir prijungimo prie Sovietų Sąjungose legalumas būtų specialios komisijos iširtas.

Pabaltiečių kongreso atstovai kartu su kongreso presidijumu sudarys sąrašą narių komisijai, kuri ištyrinės visą okupacijos ir prijungimo Lietuvos, Latvijos ir Estijos prie Sov. Sąjungos istoriją. Sąrašą turės peržiūrėti ir patvirtinti ką tik išrinktas parlamentas.

Prie šito didelio mūsų bylos laimėjimo privedė nuolatinis pavergtų Pabaltijo tautų spaudimas ir reikalavimai panaikinti Ribbentropo-Molotovo pakta. Užsienio spaudos dažni minėjimai Hitlerio-Stalino sąmokso, Europos parlamento balsas ir pačių rusų istorikų, kaip Medvedev ir Afanasejev, iškelimas pabaltiečiam padarytos istorinės neteisybės privertė Kremlių galų gale nutraukti savo tylą ir melus apie pabaltiečių savanorišką įstojimą į Sovietų Sąjungą ir peržiūrėti visą bylą.

Maskva ir Gorbačiovas vis dar, bent oficialiai, nori nuduoti, kad jie dar negali surasti minėto pakto ir jo slaptų priedų originalų. Tai pigus pasiteisinimas. Tų dokumentų Gorbačioviui nereikia toli ieškoti: jie turi būti Kremliaus seifo slaptųjų dalyj. Negali būti, kad Maskva būtų numetus į šiukšlių dėžę jos svarbiausią prieškarinę sutartį! Jus (protokolus) turi, tik jų ieško Vokietijoje, nes yra sužinoję, kad vokiečių dokumento originalas yra žuvęs per bombardavimus ir gaisrus, nors fotokopija buvo rasta likusiose filmose.

Slaptų protokolų egzistencija matosi ir iš susirašinėjimo tarp Maskvos ir Berlyno. Mūsų buv. užsienio reikalų ministro Urbšio atsiminimų knygoj yra keleta tokių laiškų kopijų. Tarp kitko, pats Stalinas Urbšiu pasakė, kad Lietuva buvo Hitlerio atiduota Rusijai ir tik maža Suvalkijos dalis Vokietijai. Gi Molotovas aiškiai pasakė Krėvei-Mičkevičiui, kad rusai šimtmečius sapnavo apie Baltijos pakrantės užėmimą ir kad dabar, atseit 1940m., turi progą, kurią yra nutarę išnaudoti. Iš anksto galima būti tikriem, kad tiesa bus lengvai surasta. Buvęs min. Urbšys dar yra gyvas. Neseniai grįžo iš ligoninės. Iš jo laiško matosi, kad jis gana gerai orientuojasi ir galėtų, reikalui esant, būti liūdytoju šioj byloj.

Gorbačiovo staigus sutikimas peržiūrėti Pabaltijo okupacijos įvykius turėjo būti iš anksto suplanuotas. Gandai iš Maskvos apie ruošimą Pabaltijo valstybių klausimo sprendimą, kurie buvo minėti šio straipsnio autoriaus mūsų spaudoje, randa jų patvirtinimą. Atseit, sutikimas peržiūrėti bylą yra tik pradžia kitų mums svarbių pakeitimų. Tai momentas reikalaujantis mūsų visų apdairumo ir atsargumo.

Po „ištyrimo“ turės sekti padarytos žalos atitaisymas. Būtų normalu, kad Lietuvai, Latvijai ir Estijai būtų gražintos jų nepriklausomybės.

Pažįstant Maskvą, reikia naujų intrigų-mėginimo pabaltiečius kaip nors pririšti prie S. Sąjungos. Tai gali būti gundymas, kuriam atsakingi lietuviai galėtų atsispirti tik su blaviu protavimu.

Australų dienraštyje „The

Rašo Dr. Jonas Kunca

Australian“ š.m. birželio 3d. buvo pakelbta Reuter-AFP agentūros žinia apie minėtą Pabaltijo aneksijos peržiūrėjimą. Deja, jau pati pirmoji linksma žinia buvo sugadinta pridėto prie jos žemėlapiu netikslumų. Jame Lietuva figūruoja be sostinės Vilniaus ir jo krašto. Vietojto, sostine pažymėtas Kauno miestas. Lyg to neužtektų, Rytprūsiai su Tilže-Karaliaučium priskirti prie Lenkijos. Tokios klaidos negali būti atsitiktinos nei pateisinamos 1938 metų žemėlapiu vartojimu. Juk tada Rytprūsiai priklausė Vokietijai! Matyt, kas nors pačioj agentūroj naudoja

svarbias žinias Lenkijos pretenzijų naudai.

Melbourno Lietuvių Bendruomenė pasiuntė protestą minėtam laikraščiui ir Reuter bei AFP agentūrom. Prie protesto pridėtas tikras ką tik „National Geographic“ paruoštas Pabaltijo žemėlapis, kad laikraštis jį atspausdintų. Jei ne, Asutralijos lietuviai paskelbs jo apmokėtą skelbimą.

Įvykiai rodo, kad artėjant prie laisvės klausimo išsprendimo, didėja pašalinės kai kurių kaimynų intrigos. Ne tik Brazauskas, Sąjūdis, LLL, bet ir mūsų LPB ir VLIKAS turi tinkamai veikti ir reaguoti dabartiniu lemiamu momentu.

Atsigręžkime daugiau į šv. Kazimiero kolegiją

Rašo I. Tulaba

Perskaitęs prel. A. Bartkaus, šv. Kazimiero Kolegijos rektoriaus, laišką, kuriuo kreipiasi į lietuvišką visuomenę, primindamas Kolegijos reikalus ir prašydamas paramos; o taip pat susipažinęs su Religinės Šalpos metinėmis išlaidomis, noriu, kaip buvęs ilgametis Kolegijos organizatorius ir rektorius, tarti savo žodį.

Ilgus metus aukojomės ir kentėjome, organizuodami ir vadovaudami Kolegijai, bet tylėjome. Atrodė, kad lietuviška visuomenė mumis nesidomėjo, o, jei kartais patylomis prabildavo, tai vien priekaištus paberdavo. Dievo Apveizdos stebuklingai laiminami sukūrėme Kolegiją ir ją per virš 40 metų išlaikėme. Dirbome ir šiandien, dirba vadovybės žmonės ir be algos, be apdraudos, be pensijos. Nebuvo ir nėra kitos galimybės.

Kai nūdien lietuviai turi milijoninius fondus, kai milžinišką sumą pinigų sudėjo lietuviškai katedrai prie vieno Čikagos universiteto išlaikyti, kai milžiniškos sumos išleidžiama visokiems suvažiavimams organizuoti ir praveisti, kai Religinė Šalpa vien personalui išleidžia 400,000 į metus, negalime tylėti.

Visi suminėti lietuviškos veiklos vyksmai turi savo prasmę ir reikšmę, bet ar mažesnę svarbą turi Kolegija mūsų tautiniam ir religiniam gyvenimui? Esu tikras, jog Kolegija turi net didesnę įnašą mūsų išėivijos gyvenime ir mūsų santykių palaikyme su Lietuva ir Bažnyčia Lietuvoje. O juk Bažnyčia šiandien Lietuvoje yra pagrindinis ramstis kovoje už laisvę ir tautines

vertybes. Kolegija visada buvo ir yra nepamainomas tarpininkas tarp šv. Sosto ir Bažnyčios Lietuvoje. Be Kolegijos ar mes turėtume arkivyskopus ir nuncijus lietuvius? Ar mes turėtume lietuvių koplyčią šv. Petro bazilikoje? Ar mes būtume galėję turėti tokius šv. Kazimiero ir Lietuvos Krikšto minėjimus, kokius turėjome Romoje? Be Kolegijos ar mes turėtume tokius tamprius ryšius su šv. Sostu, kokius turime? Kolegija buvo ir yra lietuviškos informacijos centras ir šaltinis Italijoje ir visoje Europoje. Kolegija yra mažas Lietuvos kampelis viso krikščioniško pasaulio centre-Romoe. Neužmirština taip pat, kad Kolegija paruošė lietuviškai sielovadai išėivijoje visą eilę kunigų.

Turint visa šita prieš akis, pagrįstai galima laukti ir reikalauti, kad lietuviška visuomenė atgręžtų savo dėmesį į Kolegiją, ją labiau vertintų ir daugiau visokeriopai remtų.

Kolegija yra reikalinga finansinės paramos. Jos laukia visų pirma iš lietuviškų finansinių veiksmių, o taipgi iš pavienių geraširdžių asmenų, kurie iki šiolei rėmė ir remia įvairius fondus; rinkliavomis, palikimais ir asmeninėmis aukomis. Kolegija laukia taip moralinės ir dvasinės paramos. Laukia maldų. Laukia kandidatų. Juk jaunų kunigų lietuviškai sielovadai labai trūksta. Į visus kreipiamės. Visus prašome atsiminkite Kolegiją. Užtikrinkite jai ramią ir sekmingą ateitį.

Sibiro tremtinio Alf. Stabingio sukurtas eilėraštis 1955 metais vasario mėn. Mamai ir kitoms lietuvišioms motinoms...

Kas Suras?..

Mamai ir kitoms lietuvišioms motinoms amžinai likusioms šaltose Sibiro taigose.

*Tavo kapas Sibiro taigoje,
Tavo kapas prie Lenos krantų,
Kas padės ant jo gelę laukinę,
Kas nupins Tau vainiką maldų?..*

*Kaimo moteris buvai paprasta,
Lietuvos dukterim tu buvai,
Bitele plušai dienas ir naktis,
Ir būrelį vaikų auginai.*

*Kilo audros, kilo debesys niūrūs,
Drąskė Lietuvą žmonės pikti,
Plaukė ašarų upės, plaukė krauju
Ir dejonės skambėjo toli...*

*Vežė, tremė iš gimtojo krašto,
vežė moteris, vežė vaikus,
Gyvulinius vagonuos jie vežė,
Apiplėšę jų gimtus namus.*

*Tave, mama, jie išvežė vieną,
tave seną be savo vaikų,
Saują žemės vežėis į tuos tolius,
Saują žemės tėvynės laukų...*

*Tave stumdė pikti žiaurūs žmonės,
Tave keikė šlykščiausiais
keiksmiais,
Tu suklypus ant kelių vagone,
Bučiavai saują žemės, meldeis...*

*Troško kūdikiai, troško seneliai,
Verkė moterys, klykė vaikai,
Ilgas buvo į Sibirą kelias,
Grubės žodžiai ir grbūs šauksmai...*

*Be vandens ir be trupinio duonos,
Vežė žmones visai nekaltus,
Kad jie buvo lietuviais užgimę,
Kad mylėjo gimtuosius namus...*

*Savo kūnais nuklojo sniegynus,
Jais nuklojo šaltąsiais taigas...
Kas suras kur jie mirtį sutiko?...
Kas kapus jų taigose atras?...*

*Nežinaus Tavo kapo aš, mama,
Tavo kapas prie Lenos krantų...
Nepadėsiu aš gelę laukinę,
Nenupinsiu vainiką maldų...*

1955 m. vasaris.

Gintarietės pavasariniam koncerte balandžio 16 d. Anapilyje atlieka šokį „Linėljai“

Nuotr. O. Burzdžiaus

Mano kanklės paauksuotos...

*Ir stygos varinės
Ilgai buvo užkavotos
Po grinčias šiaudines.
(Pr. Puskunigis)*

Kiekvienos tautos kultūros pamatą sudaro gimtoji kalba ir etninė kultūra, besireiškianti per senąją muziką, dainas, papročius, architektūrą ir visas kitas dvasines bei materialines saviraiškos formas. Lietuvoje, iki paskutinių įvykių, „i etninę kultūrą buvo žiūrima, kaip į stabdį, trukdantį suldyti tautas į vieną „tarybinę bendriją“, todėl ji buvo apšaukta „senovės liekana“, gujama iš mokyklų ir viso viešojo gyvenimo“, rašo Lietuvos Etninės Kultūros Inicijatyvinė grupė savo atsišaukime tėvynėje.

Manychiau, kad neatsitiktinai ir Melbourne Socialinės Globos darbuotojos šalia savo tiesioginių uždavinių, kiek tik pajėgia, tą etninę kultūrą puoselėja savo kultūrinėse popietėse. Antai pernai rodė vaizdajuostėse etnografinių ansamblių programas, o dabar turėjome kanklėms, skudučiams bei lumzdeliams skirtą popietę. Pradžioje Alena Karazijienė supažindino gausų klausytojų būrį su trumpa kanklių istorija bei kanklių vardo sinonimais.

Kanklės pirmą kartą paminėtos XVI a. Bretkūno biblijos vertime. Vėliau, viename Prūsų hercogystės išleistame rašte net įsakoma bausti muzikantus, kurie „per vestuves atsineša į bažnyčią savo instrumentus ir labai triukšmauja“. Tame rašte buvo paminėtos ir kanklės. Taip pat sužinoje, jog laikui bėgant kanklių konstrukcija yra perėjusi kelias stadijas.

Iki XIX a. pabaigos kanklėmis grodavę tik vyrai, o kankliavimo menas būdavo perduodamas iš kartos į kartą. Kaip teigė kompozitorius Kačanauskas, muzikantas savo mokinio pirštus priiškėdavo ant savo pirštų viršaus. Taip abu grodavę, kol mokinys išmokdavęs savarankiškai kankliuoti.

Nuo XIX a. vidurio kanklės pradeda išstumti europietiški instrumentai, todėl jau XX a. pradžioje susirūpinęs, kad kanklės nežūtų, lietuvių veikėjų būrelis pavedė kanklių gamybą vargonų meistrui Garalevičiui, ne visai suvokusiam kanklių bei citros skirtumus. Tikrasis kanklių atgimimas vyko Suvalkijoje, Griškabūdžio valsčiuje, Katilių kaime, kur broliai Kalvaičiai 1890 m. suorganizavo pirmąjį kanklininkų ratelį. Vėliau Pranas Puskunigis tą veiklą ypač išvystė Skriaudžiuose, pats kurdamas kanklėms daineles. Prie moderniųjų

kanklių konstrukcijos labai prisidėjo Justinas Strimaitis, vadovavęs ir Kanklių muzikos mokyklai Kaune. Čia tenka dar papildyti, kad šiuo metu kanklių muzikos išpildyme garsėja Balčytytė, Naikeliene (Lietuvoje) ir Bankaitytė (JAV).

Kanklių dirbėjai senovėje labai kreipė dėmesį į tai, kada medis nukirstas. Jie manė, kad kanklių dirbimui medį reikia kirsti tuoj pat žmogui mirštant ar mirus ir būtent jį kirsti iš didelės girios. O jeigu miręs žmogus yra labai apverkiamas, tai kanklės turės ypatingai gaudų balsą. Stasys Eimutis, lietuvių liaudies instrumentų meistras, jau Čiurlionio ansamblyje, Vokietijoje, tą meistrystę įrodęs, o čia, Australijoje, padirbęs keliolika kanklių ir subūręs gražų kanklininkų ratelį - mums pateikė savo šių laikų konkrečius darbo vaisius. Sužinojome, kad nei pats eina miškan medžio kirsti, nei laukia raudotojų mirusio žmogaus verkaujant, o jo dirbtos kanklės vis vien ir gražios, ir skambios. Tai iš mirtos medžio, tai iš Tasmanijos pušies, tai ir pavirinęs tą medį (tik ne fanerą!) vandenyje, jis išgauna, kur reikia, apvalias, o kur ne - tai tiesias instrumento formas. Visi galėjome prie jo lipintos kanklių viršutinės garso lentelės prisiliesti ir jokiais būdais to lipinimo žymių neradome. Stasio Eimučio pateikta labai specifinė kanklių dirbimo informacija su pradinės jų stadijos nesuklijuotais pavyzdžiais buvo čia pat prieš klausytojus ratu susėdusių kanklininkų palydima maloniais lietuviškų melodijų garsais. Sužinojome, kad šito ansamblio kanklininkės taip pamilusios savo instrumentą, kad ir atostogoms važiuodamos kankles pasiimančios. Gi ansamblio žvejams, sakoma, unguariai daug greičiau kimba, jei žūklės metu kankliuojama. Jauniausias narys, muzikalus dešimties metų Danius, kuris su savo mama šiame ansamblyje dalyvauja, jau vėliau, begeriant kavą, džiaugėsi kanklių muzika ir gretino ją su savo pianino bei smuiko pamokomis.

„Timber!“ šaukė nustebę ir susirūpinę maitinės pareigūnai, kai Stasys Eimutis visą maišą neužbaigtų skudučių atvažiuodamas Australijon atsiplukdino. Būtų sekęs mažiausiai karantinas ar net draudžiamos įvežti medžiagos sunaikinimas, jei nebūtų jau vienu pagamintu lumzdeliu pagrojęs ir maitininkus įtikinęs, kad čia ne kokios malkos, o muzikos instrumentų neužbaigti projektai. Gi apie tuos skudučius ir lumzdelius

jau mums toliau pasakojo Aleksas Gabas, daugelio liaudies instrumentų žinovas ir gabus grojikas. Jis net paryškino skudučių ir pano fleitos bei lumzdelių ir Indijos nendrės švilpynės skirtumus. Pasirodo, skudučių orkestro partijos pagal tono aukštį vadinamos gražiais senoviniaiis vardais, pradedant aukščiausiuoju „Spiegu“ ir einant žemyn per „Untytę“, „Kulduką“ ir „Kvepą“, pasiekiamas žemiausias, kurį vadina „Ūku“. Aleksas Gabas entuziazmas nė kiek nesumažėjęs nuo tų laikų, kai ir senesnieji popietės dalyviai atsimena jį stovyklose muzikavusį. „Duokite“, sako Aleksas, „jaunų žmonių, o mes ne tik skudučių, lumzdelių, bet ir birbynių su daudytėmis parūpinsime“. Iš tikrųjų, turėdami puikų kanklių ansamblių, jau besireiškiančius „negirdėtų dainų“ jaunus atlikėjus, dar pridėję liaudies pučiamųjų orkestrėlį - jau turėtume pirmąjį Australijoje lietuvių etnografinį ansamblių. O tuomet ir išpildytojai, ir geranoriškieji klausytojai taptume mūsų etninės kultūros puoselėtojais - Lietuvos Atgimimo talkininkais penktame kontinente.

D.Simankevičienė

Popiežiui Jonui Pauliui II-jam suėjo 69 metai

Gegužės aštuonioliktaja, Popiežiui Jonui Pauliui II-ajam suėjo 69-neri metai amžiaus. Gimtadienio proga Sventąjį Tėvą pasiekė labai daug sveikinimų iš pasaulio kraštų. Telegramas ir laiškus atsiuntė valstybių ir vyriausybės vadovai, kardinolai, vyskupai, eiliniai tikintieji, linkėdami Popiežiui sveikatos ir jėgų, vykdam jam patikėtą apaštalinę misiją Bažnyčios ir visos žmonijos gerovei.

LRTV

Pagerbtas vyskupas Antanas Deksnys

Gegužės 21d. Augsburgė, Vakarų Vokietijoje, buvo pagerbtas vyskupas Antanas Deksnys jo vyskupystės dvidešimtmečio proga. Pagerbimą rengė Augsburgos vyskupas ordinaras dr. Josef Stmpfle. Jis drauge su jubiliatu vyskupu Deksniu Ottenbeuren'o benediktinų vienuolyno bazilikoje koncelebravo šventas Mišias. Po pamaldų įvyko pagerbimo akademinė dalis.

Vilniaus jaunimo teatro spektakliai Parmoje, šiaurės Italijoje.

Vytautas Kazlauskas - Telefoninis pranešimas

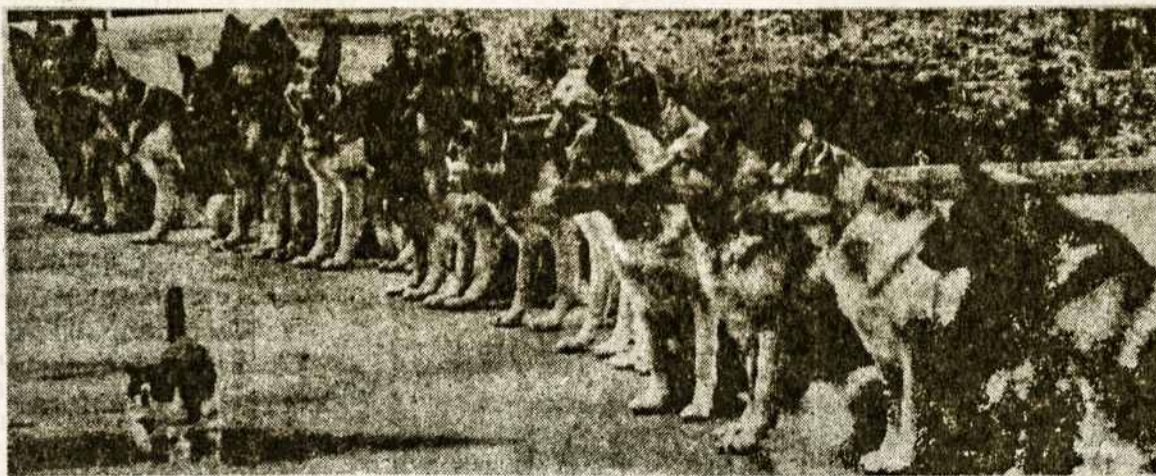
Praėjusią savaitę, nuo balandžio 22-os iki 29-os dienos Parmos mieste, šiaurės Italijoje, viešėjo Vilniaus Jaunimo teatras. Žymusis Lietuvos teatras čia dalyvavo jau tradiciniu tapusiu Europos teatrų festivalyje, kurį su dideliu dėmesiu seka ne tik italų, bet ir kitų Europos kraštų spauda. Festivalio proga į Parmą buvo suvažiavę daug režisierių, aktorių, įvairių valdybos meno žinovų, kurie norėjo susipažinti su atskirų teatrų pasiektais laimėjimais. Kiekvienas lietuvis čia galėjo didžiuotis - tarp dešimties žymiųjų Europos teatrų, matydamas ir Vilniaus Jaunimo teatrą, kuris vis labiau garsėja Vakarų pasaulyje. Kiti teatrai buvo iš Italijos, Prancūzijos, Šveicarijos ir viena studija - teatro studija iš Maskvos. Galima drąsiai tvirtinti, kad daugiausia dėmesio susilaukė vilniečiai. Apie Vilniaus Jaunimo teatrą ir jo spektaklius visą savaitę plačiai rašė Italijos spauda. Žurnalistai iškėlė faktą, kad po ilgos stalinizmo priespaudos lietuvių, bei kiti pabaltiečiai menininkai gali laisviau atsikvėpti ir gali dažniau bendrauti su vakarų pasauliu. Pasiryžę apginti savo nepriklausomybę, savo kalbą, savo kultūrą, meną - jaunimo teatras pabrėžė trispalve Lietuvos vėliava, kuri visą laiką buvo iškelta salės priešakyje.

Vilniečiai Parmos teatro festivalyje pastatė dvi dramas: gruzinų rašytojo Gorostilovo „Pirosmani, pirosmani“ ir rusų klasiko Čechovo „Dėdė Vania“. Nors autoriai nėra lietuvių, bet jų veikalus genialus režisierius sugebėjo taip sulietuvinti, kad žiūrovai galėjo lengvai pajusti ir dabartinės Lietuvos žmonių nuotaikas. Pavyzdžiui, į „Dėdė Vanios“ spektaklį režisierius įjungė italų kompozitoriaus Verdi giesmę apie laisvę ir tėvynės ilgesį. „Pirosmani, pirosmani“ spektaklyje žiūrovai įžvelgė lietuvių tautos pasiilgimą dvasingumo, kuris po tiek metų buvo grubiai slopinamas.

Parmos dienraščio „Gazzetta di Parma“ korespondentas aprašydamas spektaklį pažymi, kad skaudžiam „Pirosmani“ dvasingume atsispindi lietuvių tautos tragedija. Spaudos atsiliepimuose Vilniaus Jaunimo teatro režisierius Eimontas Nekrošius ir aktoriai sulaukė aukščiausio įvertinimo. Kai kurie vertintojai cituoja amerikiečio Miller pasisakymą: „Vilniaus jaunimo teatras yra tikras teatrinio meno avangardas. Tai patys gražiausi spektakliai, kokius aš esu kada nors matęs“.

Lenkijos katalikų Bažnyčiai yra suteikiamos juridinio asmens teisės

Lenkijos seimas, priėmė įstatymą pagal kurį Lenkijos katalikų Bažnyčiai yra suteikiamos juridinio asmens teisės. Pranešama šią informaciją, Reuterio žinių agentūra pažymi, jog minėto įstatymo priėmimą galima laikyti istorinės reikšmės įvykiu: Lenkija yra pirmoji komunistų valdoma Rytų Europos šalis, suteikusi katalikų Bažnyčiai teisinį pripažinimą. Juo yra formaliai sureguliuojami Valstybės ir Bažnyčios santykiai Lenkijoje.

Stebėtinai panašiai į tai, kas šiandien vyksta mūsų tėvynėje: mažytė, bet narsi Lietuva be baimės žengia pro nustebusius Lenino legijonus.

Lapas iš kelionės dienoraščio

Gražiajame pavasariškai pasipuošusiam Paryžiuje susitikau įdomių tautiečių, jų tarpe menininkus Zibuntą Mikšį ir Antaną Mončį, vis elegantiška Eglę Klimaitę F-R, nenuilstamą lietuvių puoselėtoją ir sielovada besirūpinantį kun. Petrošį, Ugnę Karvelytę, Adolfą ir Birutę Venskų. Nors pastarieji buvo labai užimti, bet suradę valandėlę laiko, pasikvietė į puošnų restoraną, netoli Arc de Triomphe paminklo. Drauge praleistas vakaras įsmigo atmintin skaniais pateikalais jaukioje atmosferoje ir įdomiu pokalbiu. Pajutę, kad turime bendrą kalbą, dalinomės mintimis vis užgriebdami

naują temų sferą. Aišku, įvykiai okupuotoje Lietuvoje pirmavo mintyse ir žodžiuose. Rūpestis esama padėtimi bei geresnės ateities viltis, gaivina tautiško ugenlę rusenančią mūsų širdyse. Buvo ypatingai malonu išgirsti apie pašnekovų veiklą ir atsiekimus tarptautinėje plotmėje. Kas padaryta, kuo svarbūs šiandieniniai užsimojimai ir kokie yra ateities planai? Klausimų daug, bet ir nemažai nuveikta lietuvių baruose. Visi gi Europos parlamento nariai, Belgijos, Prancūzijos, Liuksemburgo ir Šveicarijos politikai ir įtakingi asmenys yra pastoviai informuojami

Išvežtųjų į Sibirą ir kankinių prisiminimas

Gražus Lietuvos birželio mėnuo žiedais ir sužaliavusiais medžių lapais pasipuošęs, kvapusis birželis primena mum šturpujį ir skaudųjį birželį tėvynėje.

1941-ais metais birželio 13,14 ir 15 dienomis buvo bolševikinio teroro išvežta apie 40,000 nekaltų lietuvių. Užkaltause prekinuose-gyvuoliniuose vagonuose, be vandens, be maisto ir be oro buvo išvežti į Sibirą.

Mūsų tautai istorijos eigoje teko išgyventi daug didingų, bet ir daug sunkių valandų. Kitados turėjusiai didžiulę valstybę, kuri anuo metu vaidino labai svarbų vaidmenį Europos gyvenime, jai buvo istorinio likimo lemta patekti į pietų ir rytų slavų pinkles. Tose pinklėse ji prarado ne tik savo valstybinę nepriklausomybę, bet turėjo labai daug pavojų savo tautinei egzistencijai. Žiaurus, mažai kulturingas, bet godus imperialistinis kaimynas iš rytų daugiau šimtmečio siekė išnaikinti mūsų tautą. Iš seno likusio lietuviško atsparumo ir dėl tauriųjų

savo tautos sūnų pasiaukojimo mes ne tik išsilaikėme gyvi tautiškai, bet ir atkūrėme savo valstybę. Bet pavojai neišnyko. Vietoje carinio imperalizmo, pasinaudodamas suirute, šlykščiausio teroro priemonėmis įsigalėjo nuožmusis bolševizmas. Mums teko kovoti ir laimėjome laisvę ir nepriklausomybę Lietuvai. Per 22 m. ramiai gyvenome, dirbone, kūrėme Lietuvos ateitį.

Kilus Europoje karui, mūsų maža tauta ir valstybė turėjo pakelti sunkias dienas. Praradome savo brangiausią turtą - laisvę. Nuožmieji bolševikai išplėdė iš mūsų nepriklausomybę, išardė mūsų ūkį. Savo užsibrežtiems tikslams vykdyti bolševikai naudojo tokias baisias priemones, kokių ligi šiol istorija nėra mačiusi. Po bolševikinio imperalizmo letėna turėjo galva pakloti keliasdešimt milijonų jo pavergtų tautų sūnų ir dukterų. Ir mūsų tautą labai skaudžiai palietė. Per vienerių metų laikotarpį nužudė įvairiose Lietuvos vietovėse apie 3000 mūsų

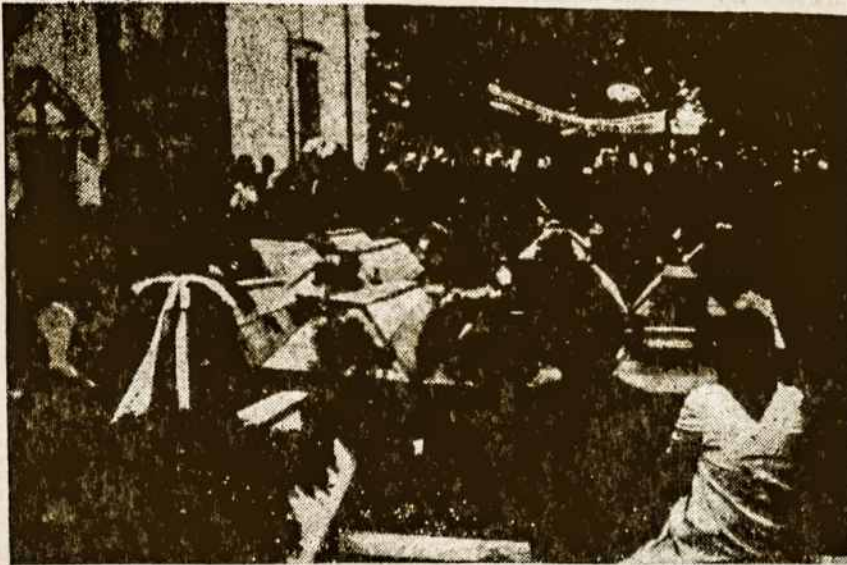
tautiečių, kalėjimuose kankinio apie 12,000, išvežė į Sibiro nežinę apie 40,000...

Vokiečių okupacijos laikotarpyje vėl tesėsi žudymai, išvežimai. Nuo 1940 m. iki 1981 m. Lietuva prarado vieną trečdali gyventojų. Mes neturime juos užmiršti, jie buvo mūsų broliai ir seserys. Mūsų tautos kankiniai, mūsų partizanai, mūsų tautiečiai žuvę Sibire tebuna mums gilus prisiminimas, kad jie pasiaukoję mūsų brangiai tėvynei Lietuvai.

Balys Steckis

Kai kurie jų rasti dar su raiščiais ant burnos.

Katedros šventoriuje kankinių karstai skendi gėlių vainikuose bei žalumynuose.

ne tik apie oficialiuosius, bet ir tuos įvykius bei veiksmus, kurių viešai neskelbiama.

Adolfas ir Birutė Venskai yra šilti, malonūs inteligentai, geri kalbininkai, pasišventę veikėjai. Tad nenuostabu, kad jiems sekasi purenti tarptautinio podirvio klodus, vis atkreipiant dėmesį į Lietuvos reikalus.

Kita ypatybė, kuri mane suintrigavo, tai jų kuklumas, nenoras „pasiskusti“ (kaip dažnai veikėjai skundžiasi darbų gausa...) Matyt, kuo daugiau pareigų jiems užkraunama, tuo jie mažiau kalba apie nuveiktą darbą. Tik ataklumo dėka, išpešiau kiek žinių apie jų šakotą veiklą. Inžinierius Adolfas Venskų yra VLIKO atstovas Belgijoje, Prancūzijoje ir prie Europos Parlamento. Jis eina LKDS (Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos) centro komiteto vice-pirmininko pareigas ir jam yra pavesta palaikyti tarptautinius ryšius. Galima įsivaizduoti, kiek laiko užima vien tik korespondencija. Be to jis yra LKD Tarybos pirmininkas ir Europėjinio sąjūdžio lietuvių komiteto generalinis sekretorius. Ir vėl tos korespondencijos ir protokolų kalnai.

Kaip jis prasitarė, nuo 1950 metų, t.y. 30 metus jis dalyvauja Pasaulio krikščionių demokratų internacionalo, Europos krikščionių demokratų unijos ir Europėjinio sąjūdžio komisijų posėdžiuose, tarptautiniuose suvažiavimuose ir kongresuose. Darbo daug, nes visur reikia tinkamai pasiruošti, surinkti medžiagą, parašyti apyskaitas, ir kelti Lietuvos reikalus. Nuo jo neatsilieka, savo įsipareigojimu ir darbu lietuvių baruose, žmona Birutė Šlepetytė-Venskuvienė. Ji yra PLKOS (Pasaulio lietuvių katalikų organizacijų sąjungos) igaliotinė tarptautiniams ryšiams palaikyti. Atstovauja lietuviams Pasaulio katalikų moterų organizacijų unijoje, kurios centras yra Paryžiuje. Ji yra tos unijos patarėja pavergtų tautų klausimams ir ilgus metus buvo žmogaus teisių komisijos pirmininkė. Nuo 1951 metų dalyvauja PKMOU Taryboje, komisijose, suvažiavimuose, kongresuose. Čia ji turi puikią progą iškelti Lietuvos padėtį religinėje, kultūrinėje, visuomeninėje ir politinėje plotmėje. Nėgana, to, jau virš 20 metų yra ELTOS (skaitytojams gal bus įdomu sužinoti, kad mūsų ELTA yra sudaryta iš 3 graikiškų žodžių: graikų greitas bėgikas. „ELTA“ parašytą graikų alfabeto raidėmis mačiau ant visų pašto blankų ir oficialioje pašto emblemoje Atėnuose.) biuletenio, prancūzų kalbą, redaktorė. O biuletenis yra siunčiamas Belgijos, Prancūzijos, Liuksemburgo ir Šveicarijos parlamentarams, senatoriams, politikams ir visuomenininkams, bei tarptautinių organizacijų atstovams ir spaudai. Tai kiek to darbo, darbėlio! Tiesiog stebėtina, kada ji randa laiko rūpintis šeimyniniais bei namų reikalais ir susirasti atokėpio valandėlę.

O kas verčia šiuos mielus tautiečius taip sunkiai dirbti? Į tokį klausimą yra daug atsakymų. Betgi, vienas iš svarbiausių akstinių yra jų meilė pavergtai tėvynei. Jai jie pašventė savo proto ir rankų darbą. Kol dar turime tokių idealistų išėivijoje, galime su pagrindu jais didžiūotis ir aukštai kelti savo galvas. Isolda I. Poželaite-Davis

Kaipgi tu gyvas likai, durtuvu persmeigtas žodis!

Nebodamos pavasario lietaus plaukstėsi žvakių liepsnelės prie J. Zikaro sukurtos „Knygnešio“ skulptūros Istorijos muziejaus sodelyje. Vieną po kitos jas vakar degė knygnešių ainiai, prie paminklo dėjo gėlių. Po daugelio metų tokiu gausiu būriu paminėjome knygnešius, nepaprastuosius mūsų šviesuolius, širdimi tikėjusius: atimsi iš tautos kalbą - mirs tauta. Todėl ir palikdavo nepabaigiamus darbus motinos, kad parodytų vaikams lietuvišką žodį tėvų parneštoje knygoje...

Aidas aikštėje pakartoja varpų melodiją, skamba aktorių Virginijos Kochanskytės, I. Paliulytės skaitomos eilės, savo kūrybos eilėraščių perskaito knygnešių anūkė A. Gabalienė. Apie dramatišką lietuviško žodžio kelią kalba rašytojas R. Keturakis, Istorijos muziejaus direktoriaus pavaduotojas S. Gečas. Tragišką Petro Rimšos skulptūros „Lietuviška mokykla 1864-1904“ likimą priminė knygnešio Petro Rimšos anūkas Aidas Rimša, bevardžius knygnešius, tragiškus jų likimus, priminė Petras Rolofas.

Tylos minute pagerbėme jų atminimą. Jų atminimui dainavo choras, visi susirinkusieji. Ir klausėme kiekvienas savęs: ar išsaugosime tai, ką savo vienintelio gyvenimo kaina mums išsaugojo kukliomis rudinėmis vilkėję žmonės? Ar mes, prie knygos dažnai varu vartyti tačiau jau diplomuoti, gerbiam lietuvišką žodį? Ar jis, nežuvęs ochrankoje, neuždusęs Sibire, nesunyks žodžių dilgelyne? Šiandien nesidairykime į knygų tiražus. Pridėję ranką prie širdies, tarkime: ir aš saugosiu tave, gimtasis mano žodis. Tai ir būtų didžioji mūsų pagarba knygnešiams. R. Vaitiekūnaitė

Lietuvos tautinis olimpinis komitetas

Užsienio spaudos agentūros praneša, kad Lietuvos Tautinis Olimpiniis komitetas pateikė prašymą, kad būtų priimtas nepriklausomo nario teisėmis į Tarptautinį Olimpiniį komitetą. Prašymą parėmė Lietuvos Persitvarkymo sąjūdis. Spaudos agentūros atkreipia dėmesį, kad Tautinis Olimpiniis komitetas isikūrė 1937-ais metais, kai Lietuva buvo nepriklausoma valstybė, ir po dviejų metų, prieš pat Antrojo pasaulio karo pradžią, buvo priimtas pilnateisium nariu į Tarptautinį Olimpiniį komitetą - CIO. Sovietam okupavus Lietuvą, lietuvių Tarptautinis Olimpiniis komitetas, kaip ir visos kitos krasto veikusios nepriklausomos organizacijos, buvo panaikintas. Lietuviai sporto rungtynių varžybose tegalėjo dalyvauti kaip Sovietų Sąjungos sporto komandų nariai. Prasidėjus persitvarkymui, Lietuvos Tautinis Olimpiniis komitetas praėjusių metų gruodžio mėnesį buvo atkurtas ir dabar, kaip minėta, pateikė prašymą vėl įsijungti pilnateisium nariu į Tarptautinį Olimpiniį komitetą. Spaudos agentūros primena, kad nepriklausomos Lietuvos atletai jau nuo 1924-ųjų metų dalyvavo ivairiose tarptautinėse sporto varžybose. Dabar atsikūręs Lietuvos Tautinis Olimpiniis komitetas, rašo spaudos agentūros, laiko neteisėtu Lietuvos prievartinį įjungimą į Sovietų Sąjungą, pažymi, kad prijungimas įvyko prieš lietuvių tautos valią pagal Molotovo ir Ribentropo susitarimą ir priemena, kad jo niekad nepripažino laisvojo pasaulio demokratinės valstybės. (AGI/EFE)

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Leonas Iva - Ivaškevičius žuvo auto katastrofoje Melbourne gegužės 27d. Palaidojo australai gegužės 31d. Memorial kapinėse North Altona.

Louis Sirvic - Sirijatavičius, 62m. amžiaus, žuvo auto katastrofoje Melbourne gegužės 30d. Palaidojo australai Springvale kapinėse birželio 2d.

Geelonge Išvežimų minėjimo pamaldos šv. Jono bažnyčioje birželio 18d. sekmadienį 9.30 val.

Anastazija Griepelienė Western ligoninėje Footscray birželio 5 turėjo sunkią operaciją.

Sužieduotiniai: Algis Vaitiekūnas ir Dalia Tamošaitytė ruošiasi vestuvėms. Jų jungtuvės su šv. Mišiomis vyks šv. Jono bažnyčioje liepos 22d.

„Tėviškės aidų“ loterijos bilietus sekmadieniais prieš pamaldas platina ALK Federacijos valdybos nariai. Žymiausias laimėjimas naujas dar fabriko įpakavime televizijos aparatas AIKO, ekranas 44cm. Sios spalvotos televizijos aparata \$500 apmokėjo Veronika Koženiaskaitė-Rosato.

Gegužės mėnesį „Tėviškės aidams“, apsimokėję prenumeratą,

dar paaukėjo šie asmenys. S. Prosinskas, \$15, po \$10, J. Cerniauskas, G.A. Kateiva, J. Petkevičius, po \$5, J. Barila, L. Braniškienė, L. Braniška, S. Rudzenskas, J. Stučys, V. Taukus.

Visiems „Tėviškės aidų“ rėmėjams nuoširdus Ačiū!

Melbournas Brolijos posėdis

Lietuvos Kankinių koplyčioje Lietuvių namuose gegužės 27d. baigė Marijos garbei skirtą mėnesį Gegužinėmis pamaldomis. Pradžioje žodį tarė Rožinio brolijos Dvasios vadas kun. Pr. Dauknys ir kartu su kun. J. Petrausku pravedė Marijos litanijos giedojimą. Po pamaldų Brolijos vadovas Leonas Padgurskis pakvietė Dvasios vadą vėl tarti žodį. Šiam posėdžiui paskaitą skaitė Jonė Žitkevičienė, apžvelgdama žymiasias Marijos šventoves Lietuvoje. Pateikė daug istorinių žinių ir lietuvių pamaldumą į Dievo Motiną Mariją. Dalyvių buvo pilna koplyčia. Aparatus dar keletą reikalų, skirstėmės pakilia dvasia, išgirdę skatinančių minčių, sulaukti Marijos pagalbos ir Lietuvos laisvės atstatymui. **Koresp.**

Jau metai laiko kaip Melbourne veikia Vilniaus Universiteto Mokslinės Bibliotekos Bičiulių būrelis, be rašytų įstatų ir be rinktos valdybos. Per tą laiką V.U. Bibliotekai buvo pasiūsta apie 2,000 dolerių, kuriose sudėjo dosnūs Melbourne lietuviai.

Atėjo laikas aukotojams detaliau sužinoti, kur buvo išleisti jų pinigai. Tuo tikslu visi V.U. Bibliotekos bičiuliai kviečiami birželio 18d. 2 val. 30 min. į Melbourne Moterų Seklyčią, kur prie kavutės galima bus išklausyti pranešimų, pasitarti, kaip geriau patenkinti kai kuriuos V.U. Bibliotekos pageidavimus, pasidalinti idėjomis ir pagaliau išrinkti valdybą.

V.U. Bibliotekos bičiuliai gali būti visi, kas nori remti biblioteką. Kviečiami ir tie, kurie nori tik pasiklausti, ką tie bičiuliai veikia. **V.U. Bibliotekos Bičiuliai**

Lietuvio kapas Phillip saloje

1985 m. gruodžio 26 d. Phillip Island Cowes miestely mirė lietuvis Stanislovas Sadauskas, viengungis ir neturintis jokių giminių. Palaidojo jį vietinis australų katalikų kunigas.

Joanos Valaitinės ir V. Bosikio pastangomis ir iniciatyva buvo padaryta rinkliava tarp Melbourne lietuvių padarymui antkapio ant jo kapo. Per vieną sekmadienį buvo surinkta 231 dolerių. Jono Valaičio, Vinco Sivicko ir Vlado Bosikio kelių dienų darbu antkapis buvo padarytas. Nepaprastai gražų, ornamentinio pobūdžio kryžių padarė Gustavas Narušis. Beliko tik antkapį pašventinti, kas bus padaryta, susitarus su kun. Dr. Pr. Daukniu, birželio mėn. 17 dieną, šeštadienį. Norintieji dalyvauti pašventinime, renkasi JJ. Valaičių vasarnamyje, 21 Morgan Street, Cowes, Phillip Island, 12 val. Iš ten važiuosime į kapus, o po

pašventinimo, grįšime atgal pas p.p. Valaičius išgerti kavos.

Antkapiui aukojo šie asmenys: \$26 P. Dargis, \$20 R. Galinis, po \$10 kun. Dr. Pr. Dauknys, V. Ziogas, B. Duoba, A. Bajoras, Dr. J. Kunca, V. Sivickas; po \$5 A. Siaurusaitis, K. Mioldažys, A. Rakštelis, E. Marganavičius, V. Sidabra, P. Bartaška, S. Eimutis, J. Gylys, L. Pikelis, K. Kuzmickas, E. Mackevičienė, J.B. Tamošiūnai, A. Vyšniauskienė, V. Akumbakas, L. Szentimrey, S. Seduikis, B. Kaminskas, E. Seikienė; \$6 S. Šiuskus, po \$4 Lipkevičius, G. Zvynakis; \$3 J. Bruožis.

Išlaidos: Rėmų medžiaga - \$34, cementas - \$112, Auka kapų valdybai - \$25, akmenukai - \$42 ir smėlis aptinkavimui \$3.

Viso išlaidų - \$216. Visas kitas išlaidas padengs LKVS-ga Ramovė. **V. Bosikis**

Skundas tarptautinei Helsinkio federacijai

Helsinkio susitarimam remti Lietuvos iniciatyvinė grupė paskelbė dokumentą, kuriame yra iškelti dažni nežmoniško veiksmo ir pažeminimo atvejai, palietę raudonojoje armijoje tarnavusius ar tebetarnaujančius lietuvius. Dokumentas, pažymėtas numeriu 65-ki, yra skirtas Tarptautinei Helsinkio federacijai. Lietuvos Helsinkio grupė rašo, kad tragiškas kareivio Artūro Sakalausko likimas, sukretęs visuomenę, nuplėšė uždangą, kuria buvo rūpestingai dangstomos tarybinės armijos piktžaidės. Žmonės pamatė, kad armijos vaikinai išeina ne vyriškumo, o šiurkštumo ir moralino žlugdymo mokyklą. Jaunuoliai patiria pažeminimą, pasityčiojimą, laužomi armijoje tarnaujančiųjų įsitikinimai, su dažnu elgiamasi nežmoniška, įsigalėjusi „dedovščina“, kaip vėžys pragriausia jautresmes asmenybes. Sunki dalia ištinka jaunuolius, atvykusius iš kitų respublikų, ypač iš Pabaltijo. Pastarieji apšaukiami nacionalistais ar net fašistais. Nemažėja atvejų, kai į gimtinę vaikinai grįžta karstuose. Šių metų vasario 1 dieną į Siaulius buvo paveržtas žuvęs kareivis Rimantas Nuosemas, jau trečias šiaulietis vaikinai, neištvėręs slogių armijos papročių ir sąlygų. Mirties atvejai, dažnai neaiškiais aplinkybėmis, rašo Lietuvos Helsinkio grupė, kelia teisėtą motinų ir tėvų susirūpinimą, jaunų kareivių ir visuomenės protestą.

Gausėja atsikikimai, kai vaikinai atsisako duoti priesaiką. Ankščiau taip pasielgė Robertas Grigas, dabar tapęs kunigu. Praėjusiais metais jo ryžtą pakartojo kaunietis Gintautas Naudžiūnas. Įveikti išbandymus jėgų jam teikė tikėjimas ir tėvynės meilė, kurių vardan atsisakė priesaikos.

Protestuodamas prieš tarybinę armiją, kuri '40-ais metais okupavo Lietuvą, priesaiką taip pat atsisakė duoti Kudirkos Naumiestyje gimęs

Kęstutis Jesiulevičius. Dėl to žingsnio jo padėtis susikomplicavo. Jis buvo uždarytas į Kaliningrado ligoninės psichoneurologinį skyrių, kur buvo tariamai „gydomas“ kažkokiais vaistais, iš dalies paraližavusiais kaklą, rankas ir kojas. Po kiek laiko išleistas iš ligoninės, Kęstutis Jesiulevičius buvo be paliovos vežiojamas iš dalinio į dalinį, pabėgęs, slapstėsi, ieškojęs užuovėjos pas LTSR aukščiausiosios tarybos pirmininką Astrauską, kuris pakvietė miliciją ar saugumą. Jesiulevičius buvo suimtas, nugabentas į Kaliningradą kuriam buvo iškelta baudžiamoji byla. Jis buvo lygtinai nuteistas dvejus metus kalėti.

Lietuvos Helsinkio grupė, priminusi dar kitų lietuvių jaunuolių atvejus - Petro Gražulio, kuris buvo kalinamas už atsisakymą eiti papildomą karinį tarnybą, karinius bilietus grąžinusius Alvydą Rakauską, Egidijų Gricių, Telšių katedros vikarą kunigą Alonidą Budrių, rašo, kad Lietuvoje dabar yra apie tūkstantį asmenų, vienokiu ar kitokiu būtu protestuojančių prieš karinę tarnybą.

Helsinkio grupė dokumente pažymi, kad tokie ryžtingi protesto žygiai yra teistėti, už juos negalima jaunuolius bausti, pažeidžiant žmogaus teises. Žmogaus teisių pažeidimas, rašoma dokumente, yra ir tai, kad armijoje nesudaromos sąlygos tikintiems jaunuoliam išpažinti religinius įsitikinimus. Helsinkio grupė pažymi, jog būtina šalinti sąlygas ir veiksmus, žeminančius armijoje žmogaus orumą ir garbę, atkreipia dėmesį ir į tai, kad susidariusi padėtis įsakmiai reikalauja sukurti nacionalinius dalinius, kuriuose jaunuoliai atliktų tarnybą gimtojoje žemėje. Lietuvių tauta nepaliauja ir nepaliaus siekusi, rašo Lietuvos Helsinkio grupė, kad jos lūkestis gyventi ir tvarkytis savarankiškai ankščiau ar vėliau išsipildytų. **LRTV**

Judita Sedaitytė, sociologijos mokslų doktorantė Columbijos universitete, lietuvių tarybos narė Batune, už poros savičių vyksta į Ženevą, kur ji atstovaus Batunui Jungtinių Tautų žmogaus teisių komisijos sesijoje.

Padėka

A.A. mylimam vyrui, tėtiui ir uošviui, Juozui Pranckūnui mirus, reiškiam gilią padėką vietinės parapijos klebonui Fr. John Brosnan OBE, už lankymą namuose, suteikimą šv. Sakramentų ir koncebravimą šv. Mišių per laidotuves.

Kun. J. Petrauskui už rožinį koplyčioje, gedulingas šv. Mišias ir laidotuvių apeigas.

Dėkojame visiems aukojusiems šv. Mišias už Juozo vėlę, dalyvavusiems rožinio maldose. Taip gausiai susirinkusiems šv. Mišiom ir palydėjusiems į paskutinio poilsio vietą. Aukojusiems „Tėviškės aidams“ bei A.L. Fondui.

Nuoširdžiai dėkojame visiems už vainikus, gėles, išreikštą užuojautą žodžiais, laiškais, per spaudą. Taip pat už gėles atsiųstas į namus.

Mūsų padėka P. Morkūnui, Parapijos choro dirigentui, Z. Prašmutaitei už vargonų muziką, visiems choristams už giesmes. Giminiams ir draugams atvykusiems iš toli į laidotuves.

Ypatinga padėka Z. Jokūbaičiui (sen) už atsisveikinimo žodžius. Taip pat mielom draugėm (be kurių pagalbos nebūtume galėję apsiėti), už maisto paruošimą šermenims ir pyragus.

Didelė padėka visiems mūsų kaimynams už visokeriopą paramą ir dalyvavimą laidotuvėse. Taip pat Juozo darbo kaimynams ir buvusiems bendradarbiams, taip gausiai atvykusiems į pagerbti.

Jūsų visų nuoširdumas dvasinė parama nepaliko mus vienu sielvarte.

Zolė Pranckūnienė, dukte Gailė, sunūs Andrius ir Lina Pranckūnai.

A. †A. Louis Sirvic (Liudui Sirijatavičiui)

mirus, (po auto katastrofos) jo sesutė, mūsų choristę Reginą Umbražiūniene ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Melbourn Dainos Sambūris

Atkurkime Lietuvos socialdemokratų partiją!

Didėjanti totalitarizmo krizė Rytų Europoje vis labiau artina okupuotą Baltijos šalių nepriklausomybę. Lietuvos suvereniteto idėja užvaldo daugelio mūsų širdis ir protus. Įvairių politinių pažiūrų Lietuvos gyventojai trokšta demokratinės santvarkos atkūrimo Lietuvoje. Europos demokratinės tradicijos lietuvių tautoje jau buvo įgijusios daugiapartinės politinės sistemos išraišką, įtvirtintą 1922 metų konstitucijoje. Tačiau autoritarinės tendencijos, pasireiškusios mūsų krašte po 1926 metų gruodžio 17 dienos konstitucinės perversijos, pristabdė demokratijos vystymąsi Lietuvoje. Demokratijos stoka palengvino sąlygas Stalino-Hitlerio diktatūrų suokalbiui, o nuo 1940 metų įsitvirtinusi okupuotoje Lietuvoje vienpartinė diktatūra visiškai suardė mūsų nacionaliniam charakteriui ir istorinėms tradicijoms savitas demokratinės užuomazgas. Betgi šiandien Lietuvos buvusių narių, išlieka demokratijos tęstinumo prielaida: civilizacijos pažanga Lietuvos visuomenę, kaip ir kitose Europos valstybėse, skaldė į politines jėgas, kurių demokratiška konkurencija turėjo saugoti valstybę nuo kraštutinumų. Vinco Kudirkos varpo dūžiai mūsų žadino politinę mintį, skatinusia jungti tautinius siekius su socialiniais. Tai padėjo 1896 metais susiformuoti Lietuvos Socialdemokratų partijai - LSDP, Europos socialdemokratinio judėjimo dalyvei. Šis judėjimas, Socialistų Internacinalo vienijamas, ir šiandien demokratinę reformų keliu siekia socialinio teisingumo.

Lietuvos gyventojus slėgia žmogų žeminanti samdė, socialinė eksploatacija ir feodalinė nelygybė. Tuo tarpu gretimose Vakarų Europos šalyse išplėtotas demokratinis socializmas doktrina, grindžiama rinkos laisve, individo iniciatyva ir daugumos gerove. Šios doktrinos legalumas rodo Švedijos, Danijos, Norvegijos, Austrijos, Prancūzijos, Suomijos ir VFR laimėjimai. Demokratinio

socializmo siekiai geriausiai atitiktų mūsų valstybės Lietuvos lūkesčius. Todėl LSDP siektų tapti lygiateise Socialistų Internacinalo nare ir aktyviai dalyvautų tarptautiniame gyvenime. Ji eitų savo keliu, atsižvelgdama į kitų, ypač Skandinavijos šalių, demokratinio socializmo patirtį.

Zmogus tikrai laisvas tada, kai jis pakankamai aprūpintas materialiai, apgintas teisiškai bei socialiai. Todėl LSDP siektų visiems Lietuvos žmonėms laiko reikmes atitinkančių gyvenimo sąlygų, socialinių garantijų. Stodama už demokratiškesnę ir teisingesnę nacionalinių pajamų paskirstymą, neglementuotą demokratinio keliu įvestais įstatymais, LSDP remtų visų nuosavybės formų, tame tarpe privatinės, lygiateisiškumą.

Laikydama privatinę nuosavybę efektyvios ir tvarkingos ūkinės veiklos asmeninės iniciatyvos ir kūrybiškumo pamatu, LSDP pasisakytų už žemės paveldėjimo teisės suteikimą valstiečiams. Akcinės nuosavybės formos, kooperuota žmonių veikla LSDP požiūriu atvertų platesnes darbsčių ir kūrybingų žmonių galimybes ir užtikrintų didesnę visuomeninę naudą. Valstiečių ūkių atkūrimą LSDP remtų kaip pagrindinį ir greičiausią kelią žemės ūkio problemoms išspręsti.

Ypatingą vietą atgimstančios ir atgimusios Lietuvos gyvenime LSDP teiktų mokslui ir švietimui, kurie stiprina tautos dvasines, kūrybines potencijas. Lietuva, turėdama negausius gamtinius išteklius, gali prekiauti tik darbu ir protu sukurtomis vertybėmis. LSDP pasisakytų už efektyvią gamtos apsaugos politiką, kuri apimtų svarbiausių ekologijos problemų kompleksą. LSDP tradiciškai veiktų kartu su nepriklausomomis profesinėmis sąjungomis. Valstybinė valdžia nėra pagrindinis LSDP tikslas. Gerovės ir socialinio teisingumo galima sekmingai siekti ir būnant opozicijoje. Valstybinė

valdžia gali būti tik priemonė efektyvesniam LSDP tikslų įgyvendinimui. Valdžios institucija LSDP galėtų panaudoti asmenybės, visuomenės ir gamtos harmoningam sambūviui įgyvendinti. LSDP visokeriopai remtų Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pastangas atkurti Lietuvos suverenitetą, demokratinę santvarką, socialinį teisingumą. LSDP siektų bendradarbiauti ir su kitais demokratiniais judėjimais bei demokratinėmis politinėmis organizacijomis.

Lietuvos Socialdemokratų partijai atkurti iniciatyvinės grupės Vilniuje pareiškimas.

„Caritas“ Lietuvos katalikų moterų sambūris

Kaip praneša užsienio spaudos agentūros, Lietuvos katalikų moterų sambūris „Caritas“ turi didelių vilčių, kad gaus juridinį statusą. Agentūros pastebi, kad „Caritas“ sambūris yra susilaukęs Lietuvos visuomenės didelio pritarimo. Taip pat ir valdžia jam nėra priešinga. Nors aukštieji valdžios atstovai nedalyvavo sambūrio steigiamajame suvažiavime Kaune, balandžio mėnesio viduryje, kompartijos pirmasis sekretorius Brazauskas atsiuntė suvažiavimui sveikinimą. Pagal turimas informacijas, sambūrio vadovybė įteikė pareiškimą valdžiai dėl organizacijos įteisinimo. Jei „Caritas“ sambūriui bus suteiktas juridinis statusas, organizacija galės nevaržomai steigti savo skyrius visoje Lietuvoje. Viena sambūrio atstovė pareiškė, kad „Caritas“ norėtų steigti taip pat privačias mokyklas, kooperacinius darželius, globos namus. Jau dabar, pagal turimas informacijas, kiekviename Lietuvos rajone yra po vieną, ir net daugiau „Cartias“ grupių! Kai kurios grupės yra jau išvysčiusios gana plačią veiklą. Pavyzdžiui, Marijampolės skriuje jau veikia įvairios sekcijos. Šeimos sekcija rūpinasi jaunų šeimų globa, ruošia jaunavedžius šeimos gyvenimui, šiaip remia pagalbos reikalingas šeimas. Yra skaitomos paskaitos žmogaus auklėjimo temomis. Ši tema yra ypatingai svarstoma jaunimo grupėse. Kitos sekcijos globoja našlaičius, senelius. Auklėjimo darbe reiškiasi ir Panevėžio grupė, kuri yra įkūrusi pedagoginę mokyklą. „Caritas“ sambūris labai rūpinasi senelių globa, išrūpino, kad senelių namuose sekmadieniais būtų aukojamos šventos Mišios. Mišiose dalyvauja ir jaunimas su giesmėmis. Kaune „Caritas“ sambūrio grupės jau yra įsikūrusios prie beveik kiekvienos parapijos. Panašiai yra ir Vilniuje. Į grupės įsijungia taip pat ir inteligentų atstovės. „Caritas“ sambūrio vadovybė, be to, pageidauja ir savo spaudos organo. Tam tikslui jau yra renkamos kandidatės į redakcinę kolegiją.

Gegužės pirmosios mitingas

Kaip praneša užsienio spaudos agentūros, Lietuvoje, gegužės pirmosios - darbininkų šventės proga, - vietoje įprastinio parado, buvo surengtas neformalus politinis mitingas. Agentūros pažymi, kad ir Estijoje tradicinis paradas buvo atšauktas. Latvijos sostinėje Rygoje, tuo tarpu, gegužės pirmosios parado dalyviai buvo iškėlę transparentus su šūkiu už Latvijos tautinių teisių atstatymą, latvių kalbos įteisinimą valstybine kalba ir su kitais reikalavimais. Apžvelgdamos gegužės pirmosios šventės atžymėjimus Sovietų Sąjungoje, agentūros pastebi, kad Armėnijos sostinėje Jerevane keli tūkstančiai armėnų, nepaisydami draudimo rengti mitingus, demonstravo už įkalintų Kalnų Karabacho komiteto narių išlaisvinimą. Milicija neįterveno ir demonstrantų neišvaikė. Valdžia buvo paraginusi nerengti gegužės pirmosios mitingų Armėnijoje, kad pagerbus nuo žemės drebėjimo gruodžio mėnesį žuvusius 25-tis tūkstančius armėnų. Taip pat ir Gruzijoje buvo nuspręsta nerengti jokių paradų darbininkų šventės proga išreiškiant gedulą dėl žuvusių 20 gruzinių per balandžio 9 d. Tbilisyje įvykusią demonstraciją, kuri grubiai represavo Sovietų kariuomenės dalinius.

Spaudos agentūros toliau rašo, kad Lenkijoje darbininkų šventė buvo nepriklausomos profesinės sąjungos „Solidarumas“ šalininkų triumfo diena. Varšuvoje apie šimtą tūkstančių žmonių užtvindė gatves. Agentūros pastebi, kad tokio didelio žmonių susitelkimo Varšuvoje nebuvo matyti nuo Popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo vizito Lenkijoje laikų. Gdanske ir Vroclave, betgi, milicininkai intervenavo prieš opozicinių grupių - antikomunistinio jaunimo sąjūdžio ir uždraustos lenkų socialistų partijos - surengtų mitingų dalyvius. Milicininkų susirėmimai su demonstrantais įvyko taip pat ir Čekoslovakijos sostinėje Prahoje. Čia vadinami viešosios tvarkos saugotojai išvaikė kelis tūkstančius kitaminciu, kurie buvo susirinkę centrinėje švento Vaclovo aikštėje, reikalaudami pagrindinių žmogaus teisių bei laisvių atstatymo Čekoslovakijoje. Pagal turimas žinias, apie 100-tas demonstracijos dalyvių buvo milicininkų sulaukyti. Tarp sulaukytųjų yra žmogaus teisių gynbos sąjūdžio „Chartija-77“ oficialus atstovas Stanislav Devaty. Penkiom valandom buvo sulaukytas ir milicijos sumuštas Britų žurnalistas, BBC korespondentas.

Surasti nauji masiniai kapai

Bykovnija. - AP agentūros pranešimu, po 50 metų tylos, du ukrainiečiai - Petro Kukovenko ir Petro Nizenko paskelbė visuomenei, ką jie tada, būdami jaunuoliais, matė vykstant Bykovnijos miškelyje. Sunkvežimiai atvykdavo į tą sritį, kuri buvo užtvirta aukšta tvora, ir po kurio laiko vėl išvykdavo. Tai būdavo daroma prieš keturis metus prieš tą sritį užimant vokiečiams karo metu. Šiuo metu paaiškėjo, kad šioje vietoje, netoli Kijevo, buvo nužudyta tarp 150,000 ir 240,000 žmonių. Mykolo Lysenko, kuris vadovauja Stalino aukų suradimo komitetui, sako, kad juos tada nužudė NKVD saugumo daliniai.

Kubos salos „Robinsonas“

Uros tautos pasmerke
didžiausi žmonių
žudikai STALINA.
Tik Fidel
Castro jė
tebegar
'bina

The Adventures of
ROBINSON CASTRO

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS

Mes tikime, kad mūsų uždavinys yra ne tik laidotuvės sutvarkyti profesionaliai ir ramiai, bet taip pat suprasti ir pagerbti suinteresuotų žmonių jausmus ir užtikrinti, kad laidotuvių sutvarkymas yra prasmingas ir tinkamas.

TOBIN BROTHERS FUNERAL DIRECTORS

Doncaster: 816 Doncaster Road.....	848 3666
East Burwood: 294 Burwood Highway.....	232 9999
Frankston: 232 Cranbourne Road.....	789 6766
Glenroy: 111 Wheatshaf Road.....	306 2044
Malvern: 1382 High Street.....	509 4811
Noble Park: 505 Princes Highway.....	546 7644
North Melbourne: 189 Boundary Road.....	329 6144
Ringwood: 331 Maroondah Highway.....	870 8011